

מחודדים

ת"ר ושננתם שיהיו דברי תורה מחודדים נפיק (קידושין 5.)

סיכומי דף היומי

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פנחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליון
298

גליון זה הוקדש
לזכרון שלם לעילוי נשמת זקניו הרה"ח שמו מפארים
רבי דוד אליהו גרינוואלד בן הרה"ח יוסף חיים הי"ד
נלב"ע כ"ב סיון תשע"ה
הונצח ע"י בתו אמנו מרת מרים לאה בת מלכה תליט"א

גיטין דף ל"ג . יום א' פרשת חוקת כ"ט סיון תשפ"ג

דף ל"ג - ע"א

לפני תקנת רבן גמליאל היה מבטל שלא בפני השליח והאשה, לרב נחמן מבטלו בפני שנים כדי להודיע להם שביטלו ואין צריך בית דין, לרב ששת בפני שלשה כמו שתנו במשנה שמבטל לפני בית דין (ונפק"מ גם אחר תקנת ר"ג לרבי שסובר אם ביטלו מבוטל)

תנן שבפרוזבול הדיינים חותמים למטה או העדים, לרב נחמן אם די בעדים למה תנן דיינים אלא משום שהתנא משמיענו שלעניין פרוזבול שצריך מסירת חובותיו לבית דין די במסר לשני דיינים כמו שני עדים, לרב ששת בית דין היינו שלשה והתנא משמיענו שבין אם כתוב שמסר חובותיו לבית דין וחתמו בלשון עדות בין שכתב השטר בלשון עדות וחתמו בלשון דיינים.

רבן גמליאל תיקן שלא יבטל גט שלא בפני השליח או האשה מפני תיקון העולם, לרבי יוחנן היינו תקנת ממזרים שסובר כרב נחמן שמבטל בפני שנים שאין לזה קול (ואינו דומה למוכר שדהו בפני עדים שיש קול שכאן צריך גילוי מילתא יותר) והיא לא ידעה שביטל ונישאת ובניה ממזרים, לריש לקיש היינו תקנת עגונות שסובר כרב ששת שמבטל בפני שלשה שיש לזה קול (אבל מלוה ע"פ אפילו בפני ג' אין לה קול, שכופר לכל השואלים אותו) ונמצא שמעגנה, אבל כשצריך לטרוח לילך או לשלוח שליח לא יעגנה.

בטלו לאחר תקנת רבן גמליאל בפני בית דין - לרבי מבוטל, לרשב"ג אינו יכול לבטל ואינו יכול להוסיף על תנאו שאם כן מה כח תקנת בית דין של רבן גמליאל יפה, ואע"ג שמן התורה בטל הגט הוציאו רבנן כח קידושין ממנו שכל המקדש מקדש על דעתם וכדת משה וישראל אפילו קידש בביאה (ויכול לחפות על בת אחותו ויכולים ממזרים להיטטר ע"י שיבטל הגט שלא בפניהם. לר"ת: אם יודעים שלכך מתכווין לא מוציאים קידושין ממנו, וכשמתרים א"א שזינתה אין זה התראת ספק שרוב אין מגרשים, ואין מבטלים, ועוד שאוקמינן אחזקת א"א)

דף ל"ג - ע"ב

אמר לעשרה כתבו גט לאשתי שאחד כותב ושנים חותמים - לרבי מותר לבטל זה שלא בפני זה שאין זה בכלל תקנת רבו גמליאל שעדות שבטלה מקצתה לא בטלה כולה ויכולים האחרים לכתוב וליתן לה הגט,

לרשב"ג אינו יכול לבטל אלא זה בפני זה או משום שסובר עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה ובכלל תקנת ר"ג הוא שלא יבטל הגט שלא בפניהם, או שמעיקר הדין דבר הנעשה בפני עשרה אין בו כח לבטלו אלא בפני כולם.

איבעיא: אמר לעשרה כולכם חתומו שאינו גט עד שיחתמו כולם, אם טעם של רבן שמעון בן גמליאל אם אמר עשרה כתבו גט שאינו יכול לבטל זה שלא בפני זה משום שעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה וחוששים שמא אלו שלא ביטל מולם יכתבו ויתנו לה אבל כאן אין לחוש לכך כיון שכולם צריכים לחתום, אבל אם טעמו משום שנעשה בפני עשרה אינו יכול לבטלו אלא בפניהם גם כאן אינו יכול לבטל.

אמר לשניים 'תנו גט לאשתי' - לרבי יכול לבטל זה שלא בפני זה, וזה שלא ביטל יכול להיות שליח לגרשה, לרשב"ג אינו יכול לבטל אלא זה בפני זה אם נאמר שסבר רשב"ג שעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה הוא הדין ששליחות שבטלה מקצתה בטלה כולה.

אם לא אמר לשניהם יחד להיות שלוחים - גם לרשב"ג יכול לבטל זה שלא בפני זה שלא שייך בהם שליחות שבטלה מקצתה בטלה כולה, וכן אם אמר לשניהם כתבו זה שלא בפני זה לפי רבי יהושע בן קרחה שעדות כשרה אפילו אמר לזה בפני עצמו וזה בפני עצמו.

לרב אבא הלכה כרבי שיכול לבטל זה שלא בפני זה, והלכה כרשב"ג שאם ביטל לאחר תקנת ר"ג אינו מבוטל שא"כ מה כח ב"ד יפה, ולרבא בשם רב נחמן הלכה כדברי רבי גם לעניין אם ביטל שמבוטל.

גיטין דף ל"ד . יום ב' פרשת חוקת ל' סיון תשפ"ג

דף ל"ד - ע"א

יתומים קטנים שבאו לחלוק בנכסי אביהם - בית דין מעמידים אפוטרופוס לכל אחד (דווקא שניהם רוצים או אחד בא והשני לא, אבל אם השני אינו רוצה אין מעמידים. לר"ת ור"ח בית דין בוררים שצריך שומת בית דין ובגורל, ואפוטרופוסים שומרים חלקיהם, ודווקא בדבר שלא שייך בו גוד או איגוד) וכל אפוטרופוס בורר חלק יפה, שמתוך כך יהיו החלקים שוים, הגדילו לשמואל יכולים למחות (ברוחות ולא אם טעו בפחות משתות). לרב נחמן אינם יכולים למחות שאם כן מה כח בית דין יפה, אע"ג שלעניין ביטול הגט לאחר שתיקן ר"ג שלא לבטל אלא

הלל התקין פרוזבול מפני תיקון העולם.

גיטין דף ל"ה . יום ג' פרשת חוקת
ר"ח תמוז תשפ"ג

דף ל"ה - ע"א

נמנעו מלהשביע אלמנות שלא נפרע כתובתה, משום שהיא טורחת עבור יתומים ומתירה לעצמה ליהנות מממונם בדבר מועט וסברא שאין זה פירעון (ועונש שבועה מרובה, ובזמן הזה תיקנו לקבל חרם)

מעשה במי שהפקיד דינר זהב בשנת בצורת אצל אלמנה והניחה בכד של קמח ואפתה בפת ונתנו לעני ונשבעה לבעל הדינר שאם נהניתי ימות אחד מבניה וכן היה, ואמרו חכמים שמה מי שנשבע באמת כך הנשבע על שקר על אחת כמה וכמה (שבפיקדון צריך לשמרו היטיב שלא תבוא לידי שבועה ולכן לא היה שבועת אונס)

חוץ לבית דין משביעים האלמנות, ולא נמנעו מלהשביע אלא שבועת הדיינים של תורה שהיא בנקיטת חפץ כספר תורה או תפילין ומשביע בשם או בכינוי אבל חוץ לבית דין אינו אלא מדרבנן שהוא בקללה בלי נקיטת חפץ ואין עונשה כל כך

(לתוס' גם חוץ לבית דין משביעים בנקיטת חפץ, אלא שלא היו מכבים נרות) לנהרדעא לשיטת רב גם חוץ לבית דין אין משביעים אותה.

רב לא היה גובה כתובות לאלמנות, שנמנע מלהשביע גם חוץ לבית דין וגם לא היה מדיר לה משום שבזמנו היו מקילים בנדרים, ולא היו גובים כתובות לאלמנות, קפצה ונשבע גובים.

אלמנה באה לגבות כתובתה לפני רבה ב"ר הונא, ואמר שרב לא היה מגבה כתובה לאלמנה, אמרה לו תן לי מזונות מנכסי בעלי, אמר לה התובעת כתובתה אין לה מזונות כיון שמגלה דעתה שרוצה להינשא ובעלה לא התחייב לה מזונות אלא כל ימי מיגר ארמלותיך בביתו והיינו שהיא אלמנה בשביל כבודו, אמרה שתתהפך כסאו או תשפיל גדולתו, אמר שיהפכו כסאו ויזקפוהו כדי שתתקיים קללה בכך, ואפילו הכי לא ניצל מלבוא לידי חולי.

רב יהודה ציווה שידרוה בבית דין וישביעה חוץ לבית דין שחפץ לשמוע שהוגבה כתובה לאלמנה להוציא מלבם של תלמידי רב שלא היו גובים כתובות אלמנה. משביעים את הגרושה על כתובתה ואין נודרים אלא ביבם שנתן גט לפוסלה על אחים והיא באה לגבות כתובתה מנכסי בעלה הראשון.

דף ל"ה - ע"ב

הנשאל לחכם על נדרו לרב נחמן אינו צריך לפרט את הנדר איך ולמה נדר שלפעמים לא יגיד הכל וחכם אינו מיפר אלא מה ששומע, לרב פפא ורב הונא צריך לפרט שמא נדר על דבר איסור ובא להתיר נדרו שרוצה לעבור על איסור.

נדר שהודר ברבים נחלקו התנאים אם יש לו הפרה. תקנת רבן גמליאל שנודרת כדי לגבות כתובתה לרב הונא אם נשאת אין מדירים אותה שיפר לה בעלה, אבל אם נדרה קודם שנישאת אין הבעל יכול להפר שאין

בפני השליח סובר רב נחמן כמו רבי שאם עבר ובטלו מבוטל התם משום איסור אשת איש, אבל בממון הפקר בית דין הפקר (ר"י מסופק אם שותף יכול לחלוק קרקע בלי דעת חבריו). בעל שגילה דעתו שאינו חפץ עוד בשליחות הגירושין, כגון שאמרה לשליח הגט תחזור למחר ואמר הבעל ברוך הטוב ומטיב שלא מסרת לה, לאביי לאו מילתא היא ואין הגט בטל, ואם מסרו השליח מגורשת, לרבא מילתא היא והגט בטל.

רב ששת כפה אחד לגרש ואמר הבעל לעדים רב ששת אמר לכם שהגט בטל והצריכו רב ששת גט אחר, לרבא משום גילוי דעת שביטול הגט, לאביי אין זה גילוי דעת שלו, והטעם שהוצרך גט אחר משום שאמר מפורש שמבטל הגט.

רב יהודה כפה בעל לגרש פעמיים וכל פעם ביטל הבעל לגט, ואמר לעדים שיסתמו אזנם שלא לשמוע ביטולו, אע"ג שראו רודף אחר העדים גם לרבא אינו גילוי דעת היא שמבטל הגט, אלא שרץ אחריהם למהר שיתנו הגט.

ההוא שנתן גט ואמר אם לא אבוא עד שלושים יום יהא גט ובא ולא היה שם ספינה לעבור המים ואמר ראו שהגעתי ואמר שמואל שהוא גט כיון שלא הגיע, לאביי אף שגילה דעתו שאינו חפץ הגט, לרבא אין זה גילוי דעת בביטול הגט אלא שבא להפקיע הגט על ידי קיום תנאו.

הלכה כרב נחמן שביטול הגט לפני תקנת ר"ג הוא בפני שניים, והלכה כרב נחמן שפסק כרבי שאם בטלו אחר התקנה מבוטל, והלכה כרב נחמן שפסק כרבי שאם אמר לעשרה כתבו שיכול לבטל זה שלא בפני זה, והלכה כאביי שגילוי דעת בגט לאו מילתא היא.

דף ל"ד - ע"ב

משנה . בראשונה כשהיו לו שני שמות בשני מקומות היה מגרשה בשם הנוהג במקום כתיבת הגט התקין רבן גמליאל הזקן שיהא כותב "איש פלוני וכל שום שיש לו אשה פלונית וכל שום שיש לה" מפני תיקון העולם שלא יוציאו לעז על בניה (לשיטת בה"ג כותב וכל שום וחניכה דאית לי ולאתרי, ולר"ת כותב אני פלוני דמתקרי כך וכך).

תקנת ר"ג הזקן לכתוב וכל שום וכו' הוא רק אם התחזק כאן שיש לו שם אחר במקום אחר, ואם לא התחזק ולא כתב וכל שום ונודע לאחר זמן שיש לו שם אחר הגט כשר (היינו שם אחד במקום כתיבה ושם אחר במקום נתינה, ומהסוגייה משמע ששם מקום נתינה עיקר וכותב וכל שום על שם מקום הכתיבה, ובתוספתא תניא להיפך, ולכן גר שכתב רק שם יהדות כשר ואין לכתוב שם עכו"ם שדווקא שני שמות שמקום כתיבה ונתינה הוא שפסול)

אם רוב קוראים לה מרים ומיעוט קורין אותה שרה כותבים שם העיקר ואח"כ כותבים וכל שום דאית לה.

משנה . הבא להיפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה, ואפילו אלמנה הבא לגבות כתובתה ולא אומרים שפטורה משבועה כדי שיהא חן האנשים בעיני הנשים להינשא להם, נמנעו מלהשביע התקין ר' גמליאל שתהא נודרת ליתומים כל מה שירצו וגובה כתובתה.

העדים חותמים על הגט מפני תיקון העולם.

הבעל מיפר בקודמים, וגם אינה יכולה להתיר הנדר ע"י חכם שסובר שצריך לפרט הנדר, לרב נחמן מדירים אותה גם כשנישאת שמדירים אותה ברבים שפסק כתנא שסובר שאין לו הפרה, ורב הונא פסק כמו הסובר שיש לו הפרה.

גיטין דף ל"ו. יום ד' פרשת חוקת ב' תמוז תשפ"ג

דף ל"ו - ע"א

נדר שהודר על דעת רבים שאמרו לו הרי אנו מדירים אותך על דעתנו, אין לו הפרה, אפילו למי שסובר שנדר שהודר ברבים יש לו הפרה, ולדבר מצוה יש לו הפרה

(שמסתמא ניחא לרבים משום מצוה, ועל דעת רבים היינו דווקא באומר על דעת פלוני ופלוני אפילו שלא בפניהם, ועל דעת יחיד אפילו פירש על דעתו יכול חכם להתיר)

כהן הנושא פסולות לכהונה פסול לעבודה, וכשנודר הנאה ממנה עובד עבודה אע"פ שעדיין לא גרשה, ולאחר שסיים העבודה מגרשה, ואין חוששים שילך לחכם להתיר הנדר גם לסובר שאין הנודר צריך לפרט למה נדר שמדירים אותו ברבים או על דעת רבים.

העדים חותמים על הגט לר"מ מדאורייתא שכתוב 'וכתוב בספר וחתום', ולרבי אלעזר שעדי מסירה כרתי פסוק עצה טובה היא, ומשום שמא ימותו עדי מסירה או ילכו למדינת הים תקנו שיחתמו עדים, גם לר"מ מתחילה היו העדים חותמים 'אני חתמתי עד' ומפני תיקון העולם תקנו שיהיו מפרשים שמותיהם כדי שיחזרו אחר יודעיהם ומכיריהם להעיד על כתב ידם.

הלל תיקן פרוזבול מפני שנמנעו מלהלוות זה את זה ועברו על מה שכתוב 'השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל'.

גופו של פרוזבול מוסרני לכם פלוני ופלוני דיינים שבמקום פלוני שכל חוב שיש לי אצל פלוני שאגבנו כל זמן שארצה, והדיינים חותמים למטה או העדים.

שביעית להשמטת מלוה בזמן הזה - לרבי מדרבנן שכתוב 'וזה דבר השמיטה שמוט' שתי שמיטות אחת שמיטת קרקע ואחת שמיטת כספים בזמן שאין אתה משמט קרקע כגון בזמן הזה שבטלה קדושת הארץ אי אתה משמט כספים, ותיקנו רבנן שלא תשתכח תורת שביעית (לפי הירושלמי אין שמיטת קרקעות נוהגת אלא בזמן שהיובל נוהג). לרבנן שביעית בזמן הזה מדאורייתא (לרש"י בזמן בית שני לא היה יובל, נוהג לר"ת היה נוהג, עבד עברי אינו נוהג אלא בזמן שיובל נוהג וכן בתי ערי חומה).

דף ל"ו - ע"ב

לרבי ששמיטת כספים בזמן הזה מדרבנן אע"פ שזמן התורה חייב לשלם, לאביי שיש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה בשב ואל תעשה, לרבא בדבר ממון אין כאן עקירת דבר מן התורה שהפקר בית דין הפקר.

תקנת פרוזבול שאין משמט חובות לאביי היינו לרבי שמעיקר דין תורה אין שביעית משמטת בזמן הזה, לרבא גם לחכמים ששביעית משמטת בזמן הזה תקנו רבנן שלא משמט מכח פרוזבול שהפקר בבית דין הפקר.

איבעיא: האם הלל תיקן רק לדורו ואפשר לבית דין

אחר לבטלו ולתקן שאפילו כתב פרוזבול ישמט, או תיקן לכל הדורות ואין בית דין יכול לבטל דברי בית דין חבירו אלא אם כן גדול הימנו בחכמה ובמניין (דבר שפשט איסורו בכל ישראל גדול יכול לבטל אבל י"ח דברים במסכת שבת אינו יכול לבטל שעמדו עליו בנפשותם, ודבר שלא נתפשט האיסור אפילו קטן יכול להתיר).

'עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו' - עלובה כלה בקרב חופתה, שבעוד שכינה וישראל בסיני עשו את העגל, ואע"פ שהזכיר קלקולם לא הזכיר אלא במראית חיבה - שכתוב 'נתן ריחו' ולא כתב הסריח.

הנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים עושים מצות מאהבה ושמחים ביסורים עליהם הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו.

גיטין דף ל"ז. יום ה' פרשת חוקת ג' תמוז תשפ"ג

דף ל"ז - ע"א

פרוזבול - פרוס היינו תקנה, בול היינו עניים שהוא תקנת עניים שלא ינעלו דלת בפניהם, ותקנת עשירים שלא יפסידו ממונם.

יתומים אין צריכים פרוזבול - שאין שביעית משמטת חוב של אביהם ששטרותיהם כמסורים לבית דין.

אין כותבים פרוזבול אלא אם יש ללוה קרקע שלא תקנו תקנת פרוזבול אלא בחוב ששכיח וכשאר רוב שטרות שהם נגבים מן הקרקע.

כותבים פרוזבול אפילו על קרקע כל שהוא אע"פ שאין הקרקע שווה כל החוב שיכול לבוא על ידיה לגבות כל החוב וכגון שאחר שגבה פדה הלווה וחזר המלווה וגבהו לעוד חלק מהחוב וכו' (ולרבינו שמואל קרקע כל שהוא שווה כל החוב שקרקע אין לו אונאה).

אם אין ללוה קרקע - המלווה מזכהו בתוך שלו כל שהוא, לרב אפילו קלח של כרוב, לרב יהודה אפילו השאילו מקום לתנור ולכירים, וכן השאילו עציץ המונח על יתדות אע"פ שלא הקנה או השאיל מקום העציץ.

אם אין ללוה קרקע ויש לערב - כותבים עליו פרוזבול, וכן אם יש למי שחייב ללוה שהקרקע המשועבד ללוה שלו משועבד גם למלווה שלו.

רבנן לא כתבו פרוזבול, אלא מסרו חובותיהם לחבריהם בדיבור.

שביעית משמטת בין מלוה על פה ובין מלוה בשטר, ואם כתב בו אחריות נכסים, לרב ושמאל משמט, לפי ר"ל ורבי יוחנן אינו משמט וכמו שהקרקעות בחזקת המלווה הם ואין כאן חוב, ורבי יוחנן מסתפק ששוא דווקא אליבא בית שמאי שסובר שטר העומד לגבות כגבוי דמי או הוא הדין גם לבית הלל, וכ"ש אם יחד לו שדה לגבות ממנו.

המוסר שטרותיו לבית דין, אין שביעית משמטת שביט דין תופסים שטרותיו ואינו תובעו והפקירם הפקר.

המלווה על המשכון אין שביעית משמטת שקנוי הוא למלווה ואם אבד באחריותו הוא וכגבוי דמי, כשהמלווה מחזיר המשכון ללווה להשתמש בו כתיב 'ולך תהיה צדקה' שהמלווה עושה צדקה במה שנותן ללוה דבר הקנוי לו (אע"פ שהפסוק איירי במשכון שלא בשעת הלוואה, מ"מ אלים

ליה שעבודיה גם במשכון בשעת הלואה, וה"ה שעובר בכל יראה, אבל אינו יכול לקדש בו אשה שלא חשוב שלו שאינו אלא כשומר שכו, אבל יכול לקדש אשה במשכון שלא בשעת הלואה שקונה וחייב עליה באונסים)

דף ל"ז - ע"ב

המחזיר חייב בשביעית צריך המלווה לומר משמט אני שנאמר 'זה דבר השמיטה' שצריך לומר דיבור של שמיטה, ואם אמר הלואה 'אף על פי כן' יקבל, וכשמחזיר יאמר 'לא בחובי אני נותן אלא במתנה', ואם רוצה לחזור בו יתלנו על עץ אם בכוחו לעשות כן עד שיאמר כן.

המוציא שטר חוב ואין עימו פרזבול לתנא קמא אינו נאמן לומר פרזבול היה לי ואבד, לחכמים נאמן כיון שיכל לגבות חובו בהיתר תלינן שגובה בהיתר ולא באיסור (ונאמן בלי שבועה) ואם לא טען טוענים בשבילו ושואלים אותו אם היה לו פרזבול.

משנה . עבד כנעני שנשבה וישראל אחרים פדהו לפני יאוש - לאביי אם פדהו על מנת להחזיר לרבו הראשון או על דעת שהוא ישתעבד בו יחזירו לרבו הראשון, פדהו לשם בן חורין לא ישתעבד בו השני שלשם בן חורין פדהו, לת"ק גם לא לראשון שאם לא כן ימנעו מלפדות, לרשב"ג ישתעבד לראשון ולא ימנעו מלפדות שהפודה משוחררים פודה גם עבדים, שכשם שיש מצוה לפדות בני חורין כך מצוה לפדות עבדים. לרבא פדהו לאחר יאוש לשם עבד ישתעבד לשני, לשם בן חורין לא ישתעבד לראשון שלאחר יאוש הוא, לשני לא ישתעבד שפדהו לשם בן חורין, לרשב"ג בין פדהו לשם עבדות בין פדהו לשם בן חורין ישתעבד לראשון שלא יפיל עצמו לגייסות ויפקיע עצמו מיד רבו.

גיטין דף ל"ח . יום ו' פרשת חוקת ד' תמוז תשפ"ג

דף ל"ח - ע"א

'וגם מבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו' - אתם קונים גופם שלהם ולא הם קונים גופים שלכם, ואינם קונים זה את זה.

עכו"ם קונה ישראל למעשה ידיו, וקל וחומר שקונה עובד כוכבים.

עכו"ם קונה ישראל או עכו"ם בכסף - קונה ישראל בכסף שכתוב 'מכסף מקנתו' ולומדים שקונה עכו"ם בכסף בק"ו ממה שקונה ישראל, וקונה ישראל בחזקה שכתוב 'וישב ממנו שבי', וקונה עכו"ם בחזקה שהרי מצינו שהם קונים קרקע בחזקה שהרי בני ישראל כבשו ארצות עמון ומואב משום שסיחון כבשו מהם לפני כן, הא לאו הכי היו אסורים לעשות מלחמה עם עמון ומואב.

עבד כנעני של ישראל שנשבה לעכו"ם ונתייאש הבעלים וברח - יצא לחירות, גם לרבא לפי רשב"ג שסובר שהפודה עבד מן השבי אחר יאוש בעלים נשתעבד העבד לרבו שני היינו רק כדי שלא יפיל עצמו לגייסות, אבל זה שמוסר עצמו למיתה לברוח מהם ודאי לא ימסור את עצמו להם.

עבד כנעני של ישראל שנשבה לעכו"ם ונתייאש הבעלים - כשיוצא מהם לרבי יזחנן צריך גט שחרור להתירו בבת

ישראל, לשמואל אין צריך גט שחרור וכן המפקיר עבדו יצא לחירות ואין צריך גט שחרור שכתוב 'וכל עבד איש מקנת כסף' מיתור איש ממעטים שעבד שאין לרבו רשות עליו אינו בכלל עבד.

שפחת רבי אבא בר זוטרא נשבה לעכו"ם ופדה עכו"ם לשם אישות ושלחו בני העיר לרבי אבא בר זוטרא כדאי לשלוח לה שטר שחרור, ואמרו לו כן שהיו יכולים לפדותה אך לא היו רוצים לפדותה לשם עבדות, או שלא היו יכולים לפדותה אלא שבזה שיגלה לכל ששפחת ישראל הייתה תהא מזולזלת בעיניהם ויתנה לשם פדיון, ואע"פ שחביבה להם בהמתם של ישראל יותר מנשותיהם היינו בצינעה.

דף ל"ח - ע"ב

'לעולם בהם תעבודו' לרבי ישמעאל אינו מצוה אלא רשות וצריך הפסוק להתיר אחד משאר אומות הבאה על הכנענית שהיא משבעה אומות שרשאי לקנות הבן לעבד, לר"ע מצוה היא והמשחרר עבדו עובר בעשה, ורבי אלעזר שחרר להשלים לעשרה שבמקום מצוה מותר, חציה שפחה וחציה בת חורין שנהגו בה מנהג הפקר וכפו רבה לשחררה שבמקום איסור היא, ולא הייתה ראויה לא לעבד ולא לבן חורין אבל שפחה שאפשר ליחדה לעבד שישמור אותה אין כופים שכתוב 'לעולם בהם תעבודו'.

משום שלשה דברים בעלי בתים יורדים מנכסיהם, שמוציאים עבדיהם לחירות, ובודקים שדותיהם בשבת מה הם צריכים, וקובעים סעודתם שבת בשעה שהחכם דורש. שתי משפחות היו בירושלים שנעקרו - אחת קבעה סעודתם בשבת בשעה שהחכם דרש, ואחת קבע סעודתם בליל שבת במקום יום השבת וכבוד היום עדיף, או שקבעו סעודתם בערב שבת ונכנס לשבת שבע בלי תאוה.

המקדיש והמפקיר עבדו - יצא לחירות שגופו אינו קודש שאינו ראוי למזבח או לבדק הבית, ולא נתכוון להקדישו לדמיו שאם כן היה לו לומר דמי עלי, ולא נתכוון אלא שיהא עם קדוש והיינו ישראל גמור, ואחד זה ואחד זה צריך גט שחרור, לרב יוסף אמר רב המפקיר עבדו יצא לחירות אבל מקדיש לא יצא לחירות ששמה נתכווין להקדישו לדמיו.

המקדיש נכסיו והיו בהן עבדים - אין הגזברים רשאים להוציאם לחירות שאין גופם קנוי להקדש שלא הקדישם אלא לדמיו, אלא מוכרים אותם לאחרים וואחרים מוציאים אותם לחירות אם ירצו, לרבי אף העבד עצמו נותן לו דמי עצמו ויוצא אם ימצא אדם שיתן לו כסף על מנת שאין לרבו רשות בו, ולתנא זו המקדיש עבדו הקדישו לדמיו אף על פי שלא אמר שמקדישו לדמיו, ורבה שאמר בשם רב שאינו הקדש לדמיו שרב תנא הוא וחולק על תנא בברייתא.

'אך כל חרם אשר יחרים וכו' מאדם ובהמה' וכו' אדם אלו עבדיו ושפחותיו הכנענים שאם הקדישם מקודשים לבדק בית, שאף רב מודה בהקדישן בפירוש לדמיו שהם מוקדשים לדמיו.

המקדיש עבדו, העבד עושה ואוכל ואין מעשה ידיו הקדש לר"מ שאין אדם מוציא דבריו להקדש לבטלה כיון שיודע שאין העבד ראוי להקרבה או לבדק הבית נתכוון לומר דמיו עלי ולא נתכוון להקדישו לדמיו, ולחכמים החולקים על רב נתכוון להקדישו לדמיו.

כל הזכויות שמורות ©

הגליון בחסות:

מאיר כץ 052.712.6278 \ Advice7171@gmail.com